

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. וירגמו אתו באבן אתו ולא בכסותו אבן שאם מת באבן אחת יצא
2.....
- ב. אחד אבן שנסקל בה ואחד עין שנתלה בו ואחד סייף שנהרג בו ואחד סודר שנחנק
בו כולן משל צבור ... סודר שמניפין בו וסוס שרץ ומעמידן ...
3.....
- ג. היוצא ליהרג משקין אותו קורט של לבונה בכוס של יין כדי שתטרף דעתו שנאמר תנו
שכר לאובד ויין למרי נפש...
4.....
- ד. אחד מן התלמידים שזיכה ומת רואין אותו כאילו חי ועומד במקומו ... אמר תיבעי לך
4.....
- ה. פעם ראשונה ושניה בין שיש ממש בדבריו בין שאין ממש בדבריו ... מכאן ואילך
אם יש ממש בדבריו מחזירין אותו ... דמסרינן ליה זוגא דרבנן ... אנב דבעית לא מצי אמר
כל מאי דאית ליה...
5.....
- ו. מצאו לו זכות פטרוהו ואם לאו יצא ליסקל וכרוז יוצא לפניו איש פלוני בן פלוני יוצא
ליסקל על שעבר עבירה פלונית ופלוני ופלוני עדיו כל מי שיודע לו זכות יבא וילמד עליו
וצריך למימר ביום פלוני ובשעה פלונית ובמקום פלוני דילמא איכא דידיעי ואתו ומזים להו
5
- ז. כל הזוכה את יצרו ומתודה עליו ... מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב
כל הקרבנות כולן ... ולא עוד אלא שאין תפלתו נמאסת...
6.....
- ח. היה רחוק מבית הסקילה כעשר אמות אומרים לו התודה שכן דרך כל המומתין
מתודין שכל המתודה יש לו חלק לעולם הבא ... ואם אינו יודע להתוודות אומרים לו אמור
תהא מיתתי כפרה על כל עונותי ...
6.....
- ט. אל תוציא לעז על הגורלות שעתידה ארץ ישראל שתתחלק בגורל
7.....
- י. למה נקוד על לנו ולבנינו ועל עיין שבעד
9.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

דף מג.

א. וירגמו אתו באבן אתו ולא בכסותו אבן שאם מת באבן אחת יצא

כיצד מצות הנסקלין¹, רחוק מבית הסקילה ארבע אמות מפשיטין את המחוייב סקילה בגדיו² ומכסין ערותו מלפניו³, ואין האשה נסקלת ערומה⁴ אלא די לה בחלוק אחד⁵ כמו שהתבאר במסכת סוטה דף כג:

ובית הסקילה גבוה שתי קומות עולה לשם הוא ועדיו וידיו אסורות, ואחד מן העדים דוחפו על מתניו מאחוריו והוא נהפך ונופל על לבו לארץ וי"א⁶ שאחר כך חוזר והופכו על מתניו.

¹ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק טו הלכה א

² פסק כחכמים (סנהדרין מ"ה ע"א) דאמרי הואיל וכתיב ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה, בזיונא דאינש עדיפא ליה טפי מניחא דגופא, שאם אין רוצה לכסות בשרו אינו נרגש כלל מזה, ואין לו בזיון, דבזיון הוא הרגש פנימי בנפש וכי יקר אצלו ממונו מבזיונו אין זה בזיון אצלו, אבל לעולם בזיונא דאתא מעלמא גדולה מצער בעלמא, ולכן מצאנו דכבוד הבריות דוחה לדבר תורה בשב ו"א^ת, ולכן אלו היה כלאים כשהיה לבוש בשוק שב ואל תעשה היה נדחה מפני כבוד הבריות, כדאמרו ברכות פרק מי שמתו (י"ט ע"ב), ומצטער לא מצאנו דנדחה שום מצוה מפני צערא, אדרבא בסוכה דוקא כתיב תשבו כעין תדורו, למיפטר מצטער (סוכה כ"ה ע"ב), ובליילה ראשונה יש פוסקים דאינו נפטר, דממצה ילפינן, אין זה רק כמו שבארנו, דבזיון גדול מצערא, ודוק, ובזה בטלו דברי מי שרצה לפקפק דמצטער יהיה מותר בכל איסורים דבריהם, מקו"ח דמשום בזיון נדחה כל לא תעשה דבריהם, כדאמר בפ' מי שמתו שם דכבוד הבריות דוחה לא תעשה דשבת דמשום לא תסור, ובכ"מ. והרבה היה להאריך, אך שאכ"מ, ולא באתי רק להרום הראיה שהתפאר בה המחבר הנ"ל בספרו סימן ר"פ, כמשי"ב. אור שמח שם.

³ אף על פי שהוא מכוסה מלפניו קראוהו ערום. כסף משנה שם.

⁴ דניחא לה שלא תתבזה אף על גב דאית לה צערא דגופא דאם תסקל בלבוש שוהה למות והרי זה בכלל ברור לו מיתה יפה דאפי' בשעת מיתה לא ניחא לה דתתבזה. רדב"ז שם

⁵ לחם משנה שם

⁶ ותמהני למה לא כתב רבינו כמו ששנינו במשנה דוחפו על מתניו כלומר דוחפו על מתניו מאחוריו והוא נהפך ונופל על לבו וחוזר והופכו על מתניו וכתב רש"י הטעם שכשהוא מושכב פרקין מגונה יותר ואפשר ג"כ שהטעם כדי שיהיה לבו לצד מעלה שבכדי שהעד השני יטול את האבן ויתנה על לבו ולפיכך לא חשש רבינו לכתבו מכיון שכתב בסמוך מגביהין העדים אבן וכו' ומשליך האבן על לבו שפשיטא שאז לבו לצד מעלה גם קיצר שלא פירש שדוחפין אותו מעומד כדי שיפול ממקום יותר גבוה כי כך אמרו בגמ'. כסף משנה, ויש תימה בדברי רבינו איך לא הזכיר הופכו על מתניו ונראה שהוא מפרש דמאי דקאמר נהפך על לבו הוא שמתחלת נפילתו נופל על לבו ואח"כ הופכו על מתניו לראות אם יצאה נשמתו ואם מת יצא ומקושר הופכו על מתניו עם מה שאמר ואם מת יצא וכיון שכתב רבינו ואם מת יצא לא הוצרך רבינו לכתוב הופכו על מתניו דזה אינו אלא לראות אם מת כדפרישית:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

אם מת בה יצא שהרי נאמר (שמות יט פסוק יג) סְקוּל יִסְקַל או יָרַח יִיָּרַח הנה השווה הנסקל שנפל את האבן עליו, עם הנדרף שנפל הוא בעצמו על הארץ.

ואם לא מת מדהיפה זו מגביהין שני העדים אבן שהיתה מונחת שם משא שני בני אדם והעד השני מרפה את ידו ומשליך האבן על לבו⁷, אם מת בו יצא, ואם לאו רוגמו בשתי אבנים⁸, אם מת בהם יצא, ואם לאו רגימתו בכל ישראל שנאמר (דברים מז פסוק ז) יד העדים תהיה בו בראשנה להמיתו ויד כל העם באחרונה ובערף הרע מקרף. ⁹

ג. אחד אבן שנסקל בה ואחד עץ שנתלה בו ואחד סייף

שנהרג בו ואחד סודר שנחנק בו כולן משל צבור ... סודר

שמניפין בו וסוס שרץ ומעמידן

היין והלבונה⁹, והאבן שיסקל בה הנסקל, והסייף שיהרג בו הנהרג, והסודר שחונקין בו הנחנק, והעץ שתולין עליו הנתלה, והסודרין שמניפין בה לפני הרוגי בית דין, והסוס שרץ להצילו¹⁰, הכל באין משל ציבור, ומי שירצה להתנדב יבא ויתנדב.

⁷ ר"ל ששנים מגביהים אותה אלא שבעת ההשלכה אחד מהם מרפה את ידו בשביל שיבא מכה גדול דשנים אינם יכולים לכוון כהם. לח"מ שם

⁸ ברמב"ם לא הביאו ועיין לקומי הלכות יז: עין משפט אות ו

⁹ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יג הלכה ג

¹⁰ איפשיטא דיין ולבונה ודאי משל צבור הוא משום דכתיב תנו שכר לאובר אבל בסודר שמניפין וסוס שרץ להצילו לא איפשיטא ורבינו פסק שהוא של ציבור כדין כל תיקו דממונא שהוא קולא לנתבע הכא נמי האי נתבע מב"ד הוא כדי להורגו. ומה שאמר ומי שירצה להתנדב וכו'. שם נשים יקרות שבירושלים היו מתנדבות ומביאות. לח"מ שם. ועיין רדב"ז שם "והתם נמי איבעיא לן סודר שמניפין בו וסוס שרץ ומעמידו משל מי ואסיקנא משל צבור וכל הנך פשיטא לן דאתי משל צבור" וע"כ כונתו כמ"ש במראה הנוגה שם ולדעתי נראה לומר דטעמיה דרבינו היינו משום דכיון דאיפשט דקורט של לבונה והיין דבאין משל ציבור אף על פי דהוה הצלה דידיה א"כ יש לנו לומר דה"ה נמי השאר דבאין נמי משל ציבור אף על פי דהוה הצלה דידיה דדא ודא חדא היא ואין דין חלוקא בנייהו. אלא דאכתי קשה על רבינו דאמאי השמיט דין פתילה שנשרף בה דגם היא באה משל ציבור והתוס' שם הוקשה להם כן אמירא דרב הונא גופה דאמאי לא חשיב ג"כ פתילה שנשרף בה ותירצו דר"ה אברייטא דלקמן קאי והתם לא שייך למתני פתילה יעו"ש. ואחד הרואה לבבו יבין דתירוץ זה לא שייך לומר לדעת רבינו כלל וכבר הרב החבי"ב בנימוקיו על רבינו עמד בזה יעו"ש. ולענ"ד נראה לומר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ג. היוצא ליהרג משקין אותו קורט של לבונה בכוס של יין כדי שתטרף דעתו שנאמר תנו שכר לאובד ויין למרי נפש

מי שנגמר דינו למיתה¹¹, אחר שמתודה משקין אותו קורט של לבונה בכוס של יין¹² כדי שתטרף דעתו עליו וישתכר¹³, ואחר כך יהרג במיתה שהוא חייב בה.

ד. אחד מן התלמידים שזיכה ומת רואין אותו כאילו חי ועומד במקומו ... אמר תיבעי לד

כבר התבאר לעיל דף לד. שתלמיד שהיה¹⁴ מזכה ומת, רואין אותו כאילו הוא מזכה במקומו¹⁵.

אמר אחד¹⁶ יש לי ללמד עליו זכות, ונשתתק או מת קודם שילמד זכות ויאמר מאי זה טעם מזכה, הרי הוא כמי שאינו¹⁷.

דרכינו לא חש להביא הך דפתילה משום דדמיה מועטים ולא השיב כלום וכן ראיתי להר"ן בחי' שם שתירץ כן בעיקר מימרא דר"ה דלא השיב ג"כ פתילה יעו"ש.

¹¹ שם הלכה ב

¹² עי' מנורת המאור לר"י אלנקאווה ח"ג פרק המצות (ע' תנ"ה) כיצד מברכין על היין נוטל הכוס בידו ואומר סברי מרגן והן עונין אחריו לחיי כו' נגמר דינו מוציאין אותו ליהרג ונותנין לו כוס של יין כו' והוא נוטל כוס ואומר סברי מרגן והם אומרים לו למיתה כו', וע' תנחומא פ' פקודי ותקו"ז תכ"ד (ס"ט א) בקדוש על היין דצריך למימר סברי מרגן ואינן דאמרין וענו לחיי בנין דאתקשרו באילנא דחיי לא באילנא דמותא

¹³ לפ"ז ברגע שמקיימים בו פסק ב"ד הוא מטורף ועכ"ז הורגים אותו, ונראה מזה שאם נשתטה הנידון מקיימים בו הפסק אם כי שוטה אינו בר כפרה ע' נדרים ל"ו, ויעוין בס' אשל אברהם שהעיר מזה לענין אי מותר להשתק את הכאב של מילה, ע"י חלורופורם וכדומה והרי השקוהו קורט של לבונה שלא ירגיש בצער. מרגליות הים

¹⁴ רמב"ם שם הלכה ג

¹⁵ וע"כ היו ממנין אחר במקומו כדי שיגמר הדין בב"ד שקול של כ"ג והמת המזכה מצטרף עם המזכים ואין המת המחייב מצטרף עם המחייבים. רדב"ז שם.

¹⁶ שם הלכה ד

¹⁷ ועיין ערו"ג סנהדרין מג ע"א ד"ה אמר שהקשה דבגמ' הוא איבעיא דלא איפשטא והוי ליה למיזל לקולא ולראותו כאילו מזכה ועיין מג"ח שם אות ה שכתב שלרמב"ם היתה גירסא אחרת בגמ'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ה. פעם ראשונה ושניה בין שיש ממש בדבריו בין שאין ממש בדבריו ... מכאן ואילך אם יש ממש בדבריו מחזירין אותו ... דמסרינן ליה זוגא דרבנן ... אנב דבעית לא מצי אמר כל מאי דאית ליה

כבר התבאר לעיל דף מב: שמי שנגמר דינו למיתה¹⁸ מוציאים אותו מבית דין ואחד עומד על פתח בית דין והסודרין בידו והסוס רחוק ממנו, אמר אחד יש לי ללמד עליו זכות זה מניף בסודרין וזה הרוכב על הסוס רץ ומחזיר את הנדון לבית דין, אם נמצא לו זכות פוטרין אותו ואם לא יחזור ויצא להריגה.

אמר הוא בעצמו יש לי ללמד על עצמי זכות אף על פי שאין ממש בדבריו מחזירין אותו פעם ראשונה ושנייה, שמא מפני הפחד נסתתמו טענותיו וכשיחזור לבית דין תתיישב דעתו ויאמר טעם.

החזירוהו ולא נמצא ממש בדבריו מוציאים אותו פעם שלישית¹⁹, אמר בשלישית יש לי ללמד על עצמי זכות, אם יש ממש בדבריו מחזירין אותו אפילו כמה פעמים.

לפיכך מוסרינן לו שני תלמידי חכמים ששומעין דבריו בדרך אם יש ממש בדבריו מחזירין אותו ואם לאו אין מחזירין אותו

ו. מצאו לו זכות פטרוהו ואם לאו יצא ליסקל ונרוז יוצא לפניו איש פלוני בן פלוני יוצא ליסקל על שעבר עבירה

¹⁸ רמב"ם שם פרק יג הלכה א

¹⁹ בתוספתא שלפנינו (סנהדרין פ"ט ה"ב), הגירסא פעם ראשונה ושנייה ושלישית בין שיש ממש בו בין שאין ממש בו מחזירין אותו. וכפי הנראה דפליגי בפלוגתא דרבי ורשב"ג, אם חזקה בתרי או חזקה בתלתא, יעוין יבמות (דף ס"ד ע"ב) דחשיב הנך דקיי"ל כוותיה דרבי או כרשב"ג, ולגבי מכניסין אותו לכיפה סתם תנא כרבי, דמי שלקה ושנה מכניסין אותו לכיפה, לכן מפרש רב פפא אליבא דמשנתנו מפעם שניה ואילך, ויעוין לקמן פרק י"ח בלחם משנה, דפירש שימת רבינו משום דעבירות מחזיקות, ולעולם כרשב"ג, וא"כ הכא היה לו לפסוק כהתוספתא, דגם בפעם ג' אף ע"פ שאין ממש בדבריו מחזירין אותו, ודוק. אור שמח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

**פלונית ופלוני ופלוני עדיו כל מי שיודע לו זכות יבא
וילמד עליו וצריך למימר ביום פלוני ובשעה פלונית
ובמקום פלוני דילמא איכא דידעי ואתו ומזים להו**

אם לא²⁰ נמצא לו זכות מוציאים אותו ועדיו הם ההורגין אותו בכל מיתה שיתחייב בה, והכרוז יוצא לפניו פלוני יוצא ליהרג במיתה פלונית על שעבר עבירה פלונית במקום פלוני בזמן פלוני ופלוני ופלוני עדיו מי שיודע לו זכות יבא וילמד עליו.

דף מג:

**ז. כל הזוכה את יצרו ומתודה עליו ... מי שדעתו שפלה
מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולן ... ולא
עוד אלא שאין תפלתו נמאסת**

לעולם²¹ יהא אדם מכניע את יצרו תמיד ומעלה חטאיו על לבו ויהא בטוח שתשובתו מתקבלת בכך, שאף סוף כונת הקרבן לא היתה אלא להכניעת הלב ולוידוי החטאים והוא שאמרו כל הזוכה את יצרו ומתודה מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב קרבן וכן אמרו בזמן שבית המקדש קיים אדם מקריב עולה שכר עולה בידו מנחה שכר מנחה בידו וכל מי שמשפיל את עצמו ומכניע את יצרו מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות שנאמר זבחי אלקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה.

**ח. היה רחוק מבית הסקילה כעשר אמות אומרים לו התודה
שכן דרך כל המומתין מתודין שכל המתודה יש לו חלק**

²⁰ רמב"ם שם

²¹ מאירי כאן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

לעולם הבא ... ואם אינו יודע להתוודות אומרים לו אמור

תהא מיתתי כפרה על כל עונותי

כדי שלא יפחוד ותטרופ דעתו²² רק כשהרחיקו והגיעו רחוק ממקום²³ ההריגה בעשר אמות אומר לו התודה, שכן דרך כל המומתין מתודין, שכל מחוייבי²⁴ מיתות בית דין ומחוייבי מלקות אין מתכפר להן במיתתן או בלקייתן עד שיעשו תשובה ויתודו, וכל המתודה²⁵ יש לו חלק לעולם הבא.

אם אינו יודע להתוודות²⁶ אומרים לו אמור תהא מיתתי כפרה על כל עונותי, אפילו ידע בעצמו ששקר העידו עליו כך הוא מתודה²⁷.

ט. אל תוציא לעז על הגורלות שעתידה ארץ ישראל שתתחלק

בגורל

²² בפיה"מ

²³ רמב"ם שם

²⁴ רמב"ם הלכות תשובה פרק א הלכה א

²⁵ בהגהות מיימוני ואפי' מי שחלה ונטה למות אומרים לו התודה כדאיתא במס' שבת דף ל"ב ע"א עכ"ל, ובספרי פרשת נשא בד"ה וידבר ה' וכו' בסופו והתודו, ר' נתן אומר זה בנה אב לכל המתים שטעונין ודוי עכ"ל, ועי' בזית רענן למג"א בפ"י עש"ב שדרש סמוכין ואשמה הנפש היא והתודו שאפי' בשעת נטילת נפש מעון ודוי, גם משנאמר והתודה אשר חטא נראה אף בלי קרבן יתודה על חטאיו עיין שם, וברמב"ם לא הביאו אף די"ל דהוי בכלל כל החוטאין שיתודו ואין אדם בארץ ועי' מ"ש בשם הסה"מ בלא חטא אם יתודה עיין שם, מ"מ זה שאומרים לו וכו' היה להביא וצ"ע, ונ"ל דאיתא אומרים לו התודה שכן כל המומתין מתודין וברש"י כדתנן במס' סנהדרין וכו' שכן מצינו בעכ"ל וכו' עיין שם, וא"כ הפ"י שכן כל המומתין וכו' ושם בחטאו מת ועליו להתודות כמו במיתה בידי אדם כן בידי השמי' וא"כ הוי בכלל מה שכתב וכן כל מחוייבי מיתות בי"ד וכו' ועי' בש"ך יו"ד סי' של"ח ס"ק א' אם אומרים לו שכל המומתין וכו' ולמ"ש יש כונה לזה לאמרו לו, ועם כל זה יקשה למה לא הביא שאומרים לו ומעירים אותו ע"ז ואם לא הביאו בהל' תשובה היה להביא במקום אחר וצ"ע. דברי ירמיהו שם

²⁶ רמב"ם סנהדרין שם

²⁷ ודלא כר' יהודה דאמר אומר תהא מיתתי כפרה על כל עונותי חוץ מעון זה משום דמוציא לעז על הדיינים ועדים. לה"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

י"א²⁸ שסומכים על גורל במקום סכנה²⁹, ולפיכך במקום בו דורשים הגוים למסור אחד להריגה, ואם לא יהרגו את כולם, וכל שכן במקום סכנה או שבי בו ניתן להציל רק מעט מני רבים מטילים גורל, וי"א³⁰ שאין לסמוך על הגורל למסור למיתה ורק להציל במקום בו יש סכנה לכולם ונין להציל רק מעט מותר לסמוך על הגורל.

גם בדיני ממונות³¹ אין לסמוך על גורל לברר או לזכות אדם במשרה או במזון, גם אם הוא בהסכמת כל הצדדים, אך במקום בו לכולם יש חלק³², או שהם שותפים, סומכים על הגורל לברר איזה חלק יקבל כל אחד.

²⁸ בפתחי תשובה (יור"ד קנ"ג ס"ק יג) כתב בשם ספר תפארת למושה: אם נכרים אומרים, תנו לנו אחד מכם ונהרגנו, ואם לא, נהרוג את כולכם, מותר ע"פ גורל ליתן להם אחד, כעובדא דיונה וגבעונים (יבמות דף ע"ב) וסרה בת אשר.

²⁹ ע' תשובות הגאונים הקצרות (ווילנא תרמ"ד) סי' נ"ז שבי' אין רשות לאדם מישראל לעבור על הגורל שאין הגורל אלא מפי שמים שנאמר ע"פ הגורל תחלק הארץ, והעובר על הגורל כעובר על עשרת הדברות וע' בהגהות וביאורים שם, וראה תשובות רבינו אברהם בנו של הרמב"ם (ירושלם תרצ"ח) סי' יא – יב הגורל כו' יש בו סמך מה על ידיעת הנעלם שאין אנו מבינים את אמתתה,

³⁰ בדרכי תשובה (סימן קנ"ג ס"ק נד) כתב: בספר חדרי דעה הוכיח מכמה מקומות, דחז"ל לא סמכו על הגורל. גם החזון איש (סנהדרין סימן כה) כתב על דברי התפארת למושה, תמוה, למה שנינו בתוספתא ובירושלמי, יהרגו כולם ואל ימסרו, למה לא יטילו גורל וימסרו לנכרים את זה שיעא בנורל? אלא ודאי שכולם ימסרו ליהרג ואל יפילו גורל למסור אחד מהם. גם מהספר חסידים (סימן תשא) משמע כדברי החזון איש, וז"ל: בני אדם שבספינה, והיה רוח סערה, אין רשאים להפיל גורלות, שאם יפול על אחד מהם צריך להטילו בים, ואין לעשות כאשר עשו ליונה בן אמיתי, השתא "אסמכתא" לא קניא לענין ממון, כל שכן לענין נפשות שלא יסמכו על פי הגורל! ואשר כתוב ויאמר שאול להפילו בינו ובין יהונתן בנו וילכד יהונתן (ש"א י"ד מ"ב), שם היה ארון ה', ומה' כל משפטו, והם ידעו באיזה ענין להטיל, אבל עתה אין לסמוך על הגורל, עכ"ל. אמנם במקום אחר בספר חסידים (סימן תרע"ט) נאמר: בני אדם שעוברים בים ועמדה עליהם רוח סערה לשבר הספינה או להטביעה בים, ושאר ספינות עוברות בשלום, בידוע שיש בספינה מי שחייב, ורשאים להפיל גורלות ועל מי שיפול הגורל ג' פעמים זה אחר זה רשאים להפילו בים. ומתפללים שלא יפול על הזכאי, עכ"ל. ואין מכאן סתירה לנאמר לעיל שאין סומכים על הגורלות, משום שכאן רואים בעליל שיש בספינה אדם החייב, ובעל החוב – השי"ת – בא לגבות את חובו, שהרי: א. כל הספינות עוברות בשלום, פרט לספינה זו. ב. הגורל נפל על אותו אדם ג' פעמים זה אחר זה כמבואר ב"מקור החסד". ועיין בפרקי דר"א (פרק ט) דגבי יונה כל האניות היו עוברות בשלום פרט לספינה שבה נסע יונה. ועיין חשוקי חמד פסחים כה.

³¹ שו"ת יביע אומר חלק ו' – חושן משפט סימן ד

³² וכתב שם כלל העולה מכל הנ"ל שאין לסמוך בנ"ד על הגורל שנעשה על דעת חברי הגוף הבוחר למנות הת"ח שיזכה בגורל לרב העיר, ועליהם להתאסף שנית לבחור ברוב דעות את המועמד שיראה בעיניהם כמתאים למשרה רמה זו. וקרוב אני לומר שאפי' אם הגורל נעשה גם בהסכמת שני המועמדים, לא מהני הגורל, שאפי' לדעת הרמב"ם והרשב"ם ומרן הש"ע שהאחים או השותפים שחלקו כיון שעלה הגורל לאחד מהם החלוקה קיימת לכולם, זהו דוקא בדבר המשותף לכולם, שאין הגורל רק מברר חלק כל אחד ואחד, אבל לעשות דבר חדש, ולזכות רק אחד מתוך שני המועמדים, לא מהני הגורל, והוי כאסמכתא דלא קניא. ומכל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

י. למה נקוד על לנו ולבנינו ועל עי"ן שבעד

מעשרה נקודות שבתורה בפרשת נצבים (דברים כט פסוק כח) המילים לנו ולבנינו עד ועי"ן שבעד נקוד ויש שלא נקדו עי"ן שבעד, ואין לעשות הנקודות כמו יודי"ן אלא נקודות בעלמא ואם היסר נקודה מותר לקרות בו אלא שצריך לעשות הנקודה החסירה³³.

שכן שע"י כך הוא חב לאחרים, שלא מכל ת"ח זוכה אדם ללמוד תורה, כמ"ש (בעירובין מז רע"ב). ובכל ת"ח תמצא מעלות באחד מה שאין בחבירו. ולכן צריכה להיות בחירה של נציגי הצבור ברוב דעות עכ"פ.³³ ערוך השולחן יורה דעה סימן רעג סעיף כו והביא שם גרסינן במס' סופרים [פ"ו ה"ג] עשרה נקודות בתורה ישפוט ד' ביני וביניך יוד [השני] של וביניך נקוד ויאמרו אליו איה שרה אשתך ונקוד אי"ו שבאליו [ב"מ פ"ז א] כלומר שעל כל אות יש נקודה וכן משמע להדיא במדרש שם ולא ידע בשכבה ובקומה [דהכירה ומלא וי"ו] והוי"ו נקוד ויפל על צוארו וישקוהו כולו נקוד וילכו אחיו לרעות את צאן וגו' את נקוד [משמע דהאל"ף והת"ו שניהם נקודים] אשר פקד משה ואהרן [במדבר ג'] אהרן נקוד [משמע דהוי"ו אינו נקוד ובבכורות ד' א איתא נקוד על ואהרן וכן הוא במסורה ע"ש] ובמדרש איתא דוי"ו דואהרן נקוד או בדרך רחוקה ה"י נקוד ובמדרש שם איתא דהח"ו נקוד ע"ש ונשים עד נפח אשר רי"ש נקוד עשרון עשרון שבתג ביום טוב הראשון וי"ו שבעשרון השני נקוד הנסתרות וגו' לנו ולבנינו עד עולם עי"ן שבעד נקוד עכ"ל וכן הוא באבות דרבי נתן פרק ל"ד ובמדרש במדבר אך באבות דרבי נתן אומר שהניקוד הוא על לנו ולבנינו ועל עי"ן שבעד ע"ש וכן הוא להדיא בגמ' בסנהדרין [מ"ג ב] וכן הוא במסורה ובפירש"י בחומש אך בעל הטורים כתב כבמס' סופרים ע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

